

Onvergetelijke Goede Vrijdag

Muziek

MUZIEK

Matthäus Passion door Bachkoor Holland en Concertgebouw Kamerorkest o.l.v. Gijs Leenaars, m.m.v. Julia Neumann (sopraan), Ruth Sandhoff (mezzo), Mikael Stenbæk (tenor, evangelist), Niklaus Kost (bariton, Christuspartij), Andres Karasiak (tenor), Frans Fiselier (basbariton) en het Haags Matrozenkoor. Gevoerd: 25-3, Pieterskerk, Leiden.

Lidy van der Spek

Goede Vrijdag, een onvergetelijke dag om de dood van Jezus te gedenken. Door het volk op handen gedragen maar door de machthebbers gevreesd om zijn indringende boodschap over rechten voor ieder menskind, de kwetsbare, de vreemdeling die binnen de poorten is, over het zwaard dat je beter kan omsmeden tot een ploegschaar. Bachkoor Holland lijkt deze Matthäus op te dragen aan alle slachtoffers van zinloos geweld, aan alle vluchtelingen die huis en haard hebben moeten verlaten. In dit Godshuis van weleer klinkt Bachs Passie dit jaar als laatste in de reeks. Dirigent Gijs Leenaars kiest voor een opvallend sobere uitvoering, met name in deel I. Die soberheid is screen, maar een enkele keer ook mat, afstandelijk. Het opvallendst te horen in het duet vóór 'Sind Blitze, sind Donner'. Die twee vrouwen, laten we veronderstellen moeder Maria en haar vriendin, hadden toch bij

Het Bachkoor Holland in de Pieterskerk.

FOTO HIELCO KUIPERS

wijze van spreken tegen elkaar aan moeten kruipen: 'Mond und Licht ist vor Schmerzen untergangen, weil mein Jesu ist gefangen'. Maar ze staan een aardig eindje van elkaar af voor zichzelf te zingen; dat is héél jammer. Maar wat vaker gebeurt, de Matthäus passie krijgt zijn diepste betekenis in het tweede deel. Bach-

koor Holland zingt nog meer betrokken, feller, milder, of zelfs diep down als de tekst daarom vraagt. Gijs Leenaars heeft alle onnodige bewegingen afgelegd, hij beperkt zich in kleine betekenisvolle gebaren tot waarom het gaat: de kern van muziek. Het orkest speelt evenwichtig, fraai, homogeen, maar de muziek

vraagt om wat meer bevoegenheid. Zoals in het felle continuüm onder 'Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in zwei Stück von obenan bis unten'. Het voorhang scheurt hier werkelijk schrikwekkend abrupt in tweeën. Ook de solo-instrumentalisten mogen best wat indringender hun 'verhaal' doen.

Sarcasme alom in de koorklank, wanneer een groepje soldaten en een stel farizeeërs zich tot Jezus richten: 'Als jij de tempel Gods kan afbreken en in drie dagen weer kan opbouwen, waarom help je jezelf dan niet van het kruis?' Al enige jaren is Mikael Stenbæk de evangelist. Hij heeft een fantastisch heldere, verreikende tenorstem, maar kon wel eens het drama te groot maken. Deze keer niet, Stenbæk heeft een fraaie balans gevonden.

Ook dit jaar was een indrukwekkend hoogtepunt het baritonrecitatief, gevolgd door de aria 'Mache dich mein Herze rein'. Frank Fiselier heeft in de eerste plaats een integere en klankvolle stem. Daarbij is hij een waarachtig vertolker, weet waarover hij zingt, geeft woorden, zinnen hun diepste grond van 'opgetekend zijn'. Met diezelfde diepgang gaat Jezus (Niklaus Kost) zijn dood tegemoet. Alt en sopraan hebben beiden een prachtige liedstem, zonder bombastie, zonder groot vibrato. Dat levert intens mooie momenten op, maar ook hier mis ik soms enige hartstocht. De juiste energie, verwondering over het zwijgen van Jezus op het cruciale moment, legt Andreas Karasiak in zijn vertolking van aria en recitatief Mein Jesus schweigt zu falschen Lügen stille.

En dan zijn er nog de koralen die elk jaar voor menig koor een uitdaging zijn om te verrassen. Ook Bachkoor Holland is geneigd tot verandering. Zo komt koraal 72 in een nieuw daglicht te staan. Het wordt dit rampjaar een smekend gebed: Wenn ich einmal soll scheiden, so scheid nicht von mir. Bachkoor Holland en Concertgebouw Kamerorkest is in de Pieterskerk een begrip, hopelijk begrijpt iedereen dat!